

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 6.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 8.—; Na polugodište, i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstba, uz koja nema prilicne pretplate, biti će povraćena. — Pretplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se na vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šiljati „Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadaru“

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

CAREVINSKO VIJEĆE. ZASTUPNIČKA KUĆA.

Govor ministra-predsjednika vit. Seidlera.
(Nastavak).

BEČ, 26. Ministar predsjednik vitez Seidler nastavlja svoj govor. Eto se tiče izvanjske politike, on utvrđuje, da je njen osnov kao dosada vjernost naprama našim saveznicima. (Živahno odobravanje). Onima koji misle, da će kugljenjem i cjepljenjem saveza središnjih vlasti služiti ideji o miru, tima ćemo reći, da njihovo postupanje može jedino to postići, da nanovo pobudi u neprijatelja već napola ugašeno vjerovanje u mogućnost da će se naš savezni odnos poremeliti, te da se radi toga trajanje rata produži.

Kao prvi među zaračenicima, mi smo prema načelima više puta od cesara izraženih, izjavili skupa sa našim saveznicima želju i spremnost, da se dogje do mira, koji bi se sklopio u duhu pomirljivosti (Živahno odobravanje). Stoga smo primili sa zahvalnošću policaj Svetog Oca, koji se u istom pravcu kreće, i koji ide za trajnim i pravednim mirom. Mi držimo, da bi se mogle sklopiti pogodbe, koje bi, uz primjerena i zgodna jamstva, mogle postići jedno pojednako, istovremeno i postupno smanjivanje naoružanja do jedne mjere, što bi se ugovorila, a koje bi dovele do potpune slobode širokoga mora; na ovom bi se pak osnovu mogla ustanoviti obilgatna odabranička sudbenost za međunarodna prijeporna pitanja. Naša spremnost da na ovom osnovu dogjemo do sporazuma sa našim protivnicima, sasvim je ozbiljna i iskrena; ona je prožeta sviješću naše snage i potpuno čvrstog ratnog stanja. (Dristanje i odobravanje).

Mogućnost da se do takog sporazuma dogje, zavisi od toga, da u naših neprijatelja pronikne spoznaja ovih činjenica. Ne pokažu li se naši protivnici spremni da prihvate ruku koju im pružamo, tad ćemo sa onom odlučnošću, koja potječe iz naših ratnih uspjeha, nastaviti obrambeno ratovanje do kraja; tako ćemo obezbijediti za sva vremena dalji mirni razvoj monarhije i pribaviti joj, daljim uspjesima oružja, blagodat tvrdog mira i uzajamnog shvaćanja danas još neprijateljskih naroda. (Odobravanje). Jaka Austrija, u kojoj svi narodi dobro žive, biće najbolje jamstvo za trajan mir. Baš stoga mi nastojimo oko reforme ustava, i već stoga osugjuje najodlučnije zablude stanovitih strancara, koji misle, da se od neprijateljskog inostranstva možemo nadati spasu Austrije. (Živahno odobravanje).

Ministar predsjednik na kraju izrazuje iskrenu želju da dogje do mira u unutrašnjosti, tako da se naše najbolje snage više ne troše u nacionalne prepirkama, te da domovina, u političkom obziru, ne izagje iz iskušenja svjetskog rata oslabljena, nego pojačana. (Živahno povlajivanje i pljeskanje. Ministru predsjedniku čestitaju).

Zastupnička Kuća, prešavši na dnevni red, odbija preinake, što je Gospodstva Kuća načinila u zakonskoj osnovi o izuzetnom potčinjavanju civilnih osoba pod vojničkom sudbenosti, te uspostavlja svoje prvobitne zaključke.

U Bosni među čergašima.

(Nastavak).

Gurbeti se — kao uopće svi cigani — veoma vesele Gjurjevju-dne. Oni ga svečano provedu. Obuku se u stajaće odijelo, te uz jelo i piće, u pjesmi i igri, provedu cio dan. Goste časte do mile volje, a kako sam gledao na Lukama (niže Čajniča) taj dan potroše i mnogo rakije, mesa i pilava. Već sjutri dan traže pasošje i razilaze se u sabiranje zimnice.

Život im je vrlo prost. Padaju na uobičajene ravnice, obilne travom (čar), vodom (pai) i drvećem (kaš). Na goloj podini razapnu prljave i iskrpane čerge, pripnu konje i magarce da pasu. Ispred čeraga nalože vatru (ako je lijepo vrijeme, inače pod čergom), okupe se oko nje, pripreme šerbetnjake za kave, puše, razgovaraju se — iznenada oživi nijema ledina. Zatuku krivo drvo (bango kaš) pokraj vatre u zemlju i o nadneseni krak nad vatrom objese kotao i kuhaju jelo.

Zorom se razmile žene i djeca po okolini u prošnju uz faletanje i dijeljenje trava. Nekoji muški ili ostarjele i iznemogle babe ostaju kod čeraga — muški kujuci, a babe nadgledajući konje (gra), magarca (gijornjo), pse (gjučel) i čerge, dok ostali muški zagju tražeći suđe za kalajisavanje. Nagju li — nalože vatru pred kućom i provode svoj zanat. Svi se pred noć vraćaju k čergama noseći žene pune torbe hljeba, brašna, žita, vune, odijela, u kotliću mlijeka i t. d., pa i novaca. Nakupe drva, nalože vatru, gotove večeru, piju kave i puše, razgovaraju se i nastaje graja, osobito ako su muški gdje naturalni mehanu, a to im je duša. Tada bude svagje, psokve

Na kraju sjednice Kuća prima prijedlog predsjednikov, da se imunitetnom odboru dađe rok od 14 dana, da izvijesti o prijedlozima koji se tiču opih zastupnika, koji su izgubili mandat sudskom plicia, e m. sse e q. ei

Državni proračun za god. 1917-1918.

BEČ, 26. Ministar financija prikazao je u Zastupničkoj Kući proračun za god. 1917-1918, u kojemu, s obzirom na sve neredovite ratne prilike, ukupni se državni izdaci predračunavaju sa 22.169 milijuna, od kojih otpada 5.360 milijuna na trajne izdatke, a 16.809 na prijelazne. U trajne izdatke spadaju kamate svih dosad uzetih ratnih zajmova sa 1.702 milijuna. Između prijelaznih izdataka, koje jedino rat prouzrokuje, dolazi, kao kvotni prinos Austrije za mobilizovanu oružanu snagu, 12.000 milijuna, za ratne oštećenike i ratne pribjeglice 338 milijuna, za opskrbne prinose 3.432 milijuna, za opće mjere ratne službe, poglavito za prehranjivanje manje imućnog naroda 235 milijuna, kao skuparinski prinos za državne namještenike, svećenike i radnike u državnim prometima, 572 milijuna, za uspostavljanje ratnog područja bez državnih kreditnih jamstva 232 milijuna.

Od državnih prihoda predračunanih sa 4.194 milijuna, ide u trajne prihode, 3.890 milijuna, dok preostatak od 304 milijuna, koji potječe poglavito od ratnog poreza, ide među prijelazne prihode. Između trajnih prihoda ima 677 milijuna izravnog poreza, 102 od carine, 353 milijuna od potroša- rine, 456 milijuna od pristojaba, 649 milijuna od monopola i 1660 od prometa.

Da se pokrje ukupni izdatak od 17.975 milijuna, vlada traži kreditno ovlaštenje za 18.000 milijuna.

Ovdje je ubrojeno kreditno ovlaštenje od 6.000 milijuna, koje je sadržano u tekucem privremenom predračunu. Čisti ratni izdaci, koji idu na teret Austrije, iznosili su u prve tri ratne godine svega 27.293 milijuna. Za ovu četvrtu ratnu godinu traži se 12.000 milijuna. Dana 30 juna 1917 ukupni dug, koji potječe od svih kreditnih ratnih operacija, iznosio je 41.257 milijuna, od kojih se pribavilo ratnim zajmovima 23.229 milijuna, predjumovima kod ratne banke 18.028 milijuna, predjumom kod austrijskih banki i štedionica 6943 milijuna, predjumom u inostranstvu 2405 milijuna.

Govor ministra financije baruna Wimmera.

BEČ, 27. Zastupnička je Kuća zapodjela prvo čitanje financijskih osnova. Ministar financija Wimmer kaže, da se pri razgovoru predračuna držao načela, da se ništa ne premuči, da se ništa ne poljepša. Predračun je slika najveće zbilje. Ljuti bojevi monarhije radi svog postojanja odrazuju se u ovim brojkama. Ako samo pomislimo koliko je otporau snagu pokazalo naše gazdinstvo u ratu, možemo se podavati nadi, da ćemo naći put k redu, ako samo uzimamo tvrdv volju za to.

Ministar podsjeća na veliki uspjeh šest ratnih zajmova. Trebaćemo u skoro vrijeme latiti se novog ratnog zajma, Ako što ima, ko što teče, taj je interesovan u uspjehu ovog ratnog zajma. Baš u činjenici, što je ratni zajam porazmješten u najsi-

je tučnjave — a čergaši se ozbiljno tuku. Nekoji put poobaraju i čerge, poprtljaju na konje i magarce. te od roja postaju parojci. No kasnije ih ceribaša smiri i ujedini, dok se opet igra ne ponovi. Ovako oni provode dan za danom hodajući od mjesta do mjesta i padajući na svoja uobičajena mjesta — «ciganska padališta»¹⁾, ili kako oni kažu: «kate s romenco tan» (tu je od ljudi mjesto).

Čajnički gurbeti obigju na ovaj način svu Hercegovinu, pa i neki dio Bosne. Umnožili su se na preko sedamdeset čeraga, te su podijeljeni u dvije grupe pod dvojicim ceribašama. Pokuštvo je u čergama jačno i kukavno, kao i čerga (čahra) pod kojom stanuju. Same dronje od ponjava (kapa) i krpelne — to im je i prostirač i pokrivač²⁾. Za ružna vremena zbiju se pod čerge, za lijepa povajaju se pod njih i okolo njih. Drva lože skoro po svu noć, jer — osim vatre (jag) — drugova svijetla nemaju. Kotao (kajvi), kotlić (kajvici), sahan (čáro), kašika (roj) i lončić (conča) sve im je posugje, a u burdelju im još visi žica ili komostre (verigja) o sljemenom nad vatrom, o čemu vješaju kotao pri kuhanju jela. Pa i halat im, kojim rađe, sastoji se iz najjužnijih i vrlo prostih dijelova, te imaju: nakovani (čopoi), čekić (čokano), klješta (kljašto), makaze (kat), ege (rim), miješ (pišoš), pamuk (pamuko), kalaj (arčić), nišador (capariko) i rog (šing) u kome drže istućen nišador. I dok su nastanjeni cigani obično kovaci (čeribući), kotlari su mahom kalajčijiše i samo uzgređ nekoi kuju. Kupe

1) Ona se znaju i u čijoj su blizini, dotične držaju — Eto su vam došla braća!
2) U nas se priča kako je ciganin jedne hladne noći, dotuzivši mu studen, povikao ojeći: «Trpajte se na baba, ne bi li crkao» pa je ujutru osvanuo živ, a djeca ukočena.

rim krugovima pučanstva, ministar nazire njegovu obezbriženost.

Što se tiče pitanja o imovinskom nametu, ministar izjavljuje, da ga se u ministarstvu financija vrlo potanko proučava; svakojako, treba da se stvar baš temeljito promozga. Niko se ne smije prodavati prekomjernom nadanju, jer tu dolaze u obzir i odnosi sa Njemačkom i sa ostalim inostranstvom. Da se pokrje rashod od 800 milijuna, ministar će posegnuti za novim porezima.

Zatim navješćuje povišenje poreza na efekte, novi porez na vino i povišenje poreza na šećer, pak porez na ugali, povišenje željezničkog cjenika kaogod i čitav niz mjera upogled pristojaba, koje će u bitnosti zateći dijelom posjednike. Govornik razlaže o upotrebljavanju emisijske banke, te konstataje, da su u tom pogledu prilike relativno povoljne, osobito ako se ima na umu, da za financiranje ratnih zajmova, novih se nota nije izdalo. Ministar je uvjeren, da sistematska djelatnost, koja će se po uspostavljenju mira preuzeti, da se uklone nemile prilike naše valute, naći najkrepčeg podupiranja u naravnim snagama domaćeg pučkog gospodarstva. Uspostavljenjem novčarstva bavićemo se kad bude mir sklopljen; to će doista biti jedna od najodličnijih briga za vladu i parlament. Zatim ministar ustaje protiv toga, što se trgovina efektima izmetnula u igru na bursi, te kaže, da treba pobijati mišljenje, da u učestvovanju u igri na bursi nema ništa zazorna. Do njegovom mišljenju, ko učestvuje u toj igri, taj ima na sebi malu ljagu. Da se stane na put preferiranjima i izgređima na bursi, drugog lijeka nema doli ograničavanje kredita. Sad treba vidjeti koji će uspjeh imati ograničavanje što su burse zadnjih dana odredile, i je li se baš dosljedno izvelo. Prema mjeri tog uspjeha odlučice se imavju li se dalje mjere prihvatiti. (Živahno odobravanje i pljeskanje; ministru čestitaju).

Njemački kancelar Silvester, kaže da u borbi protiv Italije nema opreka između južnih Slavena i Njemaca; svi se moraju združiti, da Jadransko More ne bude talijansko.

Adler, socijalni demokrat, žali što u odgovoru na papirnu notu nijesu spominjani socijalni demokrati, koji notu smatraju kao pravu iskrenu izjavu i očitovanje mira, a još više žali što u odgovoru državnog kancelara nema te riječi da mi nećemo nikakva osvežanja.

Lukaszevic, rusin, zahvaljuje Cesaru i vojsci što su oslobodili Bukovinu.

BEČ, 27. Nastavlja se prvo čitanje financijskih osnova.

Hauser, kršćanski socijalac, Kodlak češki radikalac i Laginja južni Slaven izrazuju Cesaru i Dapi zahvalnost na njihovu trudu oko mira.

Nijemac Langenhau kaže, da su uspjesi naših junačkih armija, kaogod i podmorničko ratovanje, odlučan faktor da se skoro dogje do mira.

Njemački radikalac Wolf izjavljuje da nas naše povoljno vojno stanje ovlašćuje na austrijski mir, kao što Njemačku na njemački mir, kojim će i Austrija i Njemačka postići svoj dalji slobodni razvital.

po bunjištu stare lame i od njih prave kotliće i drugo posugje.

Pošto čergaši istrljaju pijeskom suđe, nalože vatru pred kućom dotičnika, čiji su suđi, navale drva i jedan čokopa miješ, čučne na koljeno, prinese užu stranu s otvorom k vatri, gdje je pričvršćen podebeo komad drveta, držeći ga uz vatru lijevom rukom, a desnom širi kraj — usta — miješa, te razvlačeći — olvarajući ga i zatvarajući ga — puše (purbe) u vatru. Ako se ima što iskuckati na posugju, to se učini na dugačkom nakovnju, koji se zatuče u zemlju, a za tim, držeći suđe na rasplamćelim drvim, kalajisavaju (hanoj) ih. Kako se vidi — taj posao vrše vrlo jednostavno, a vele — da na ovaj način izgore suđi. No kotlarke još jednostavnije faletanju — uzmu kakav osušen korjen od trave, ili puževu koru i — u to gleđajući — drobe vrlo brzo riječi s brda s doła, bez glave i repa. All prije traže novaca ili odijela, kao i za vrijeme faletanja više puta, da im se dađe, pa da će im kazivati dalje. Na ovaj način izmame one svega dosta, neki put i ojeđuca sa ženskih.

Čergaši se hrane proševinom, te im je i hrana jednostavna — što isprose, to i jedu. Kada što drugo nemaju, zadovoljni su i suhim hljebom («mahno» i «marno» i «čamblo» — hljeb). No kao da im je najdraži pilav s kiselim mlijekom (reho šukle thudeha) i s purom (havici). Ovo sam opazio i kod nastanjenih cigana i obično — idući ciganke u prošnju — ponesu suđ za miješka, pa kotlarke i kažu — «Gjav ando gav te anav šuklo thud» (Idem u selo da donesem kiselu miješka).

Pilav s kiselim mlijekom vigjao sam kao prvo jelo — uz meso — i na svadbama i na teferičima. No — kako kažu — obično je njihova hrana «havi- vici» (pura) i nju najčešće kuhaju, pa se upravo obrađuju, kada im se udijeli kukuruzna brašna (aro boboko). Ako ga ne isprose, oni ga kupuju. O vršidbi idu i metu gumna, te kupe žita (gjuv), ispiraju ga u vodi i kuhaju. Mesa kupuju u svadbama i teferičima, inače ga jedu, ako ga isprose ili gdje nagju crklotinu. Kava (kajardi) im je draga i duhan (thuvato, tutuno). To kupuju, pa daju i djeći. Prodava- jući svu suvišnu proševinu i zaradu — oni zbijaju novce, miješajući ga u zlatni, koji im je najdraži.

Čergaši su djeca napuštena kao uopće i sva ciganska. O njima roditelji ne vode velike brige, idu i goli i bosí. Kotlarke strpaju sitnu djecu u torbe, iz kojih im glave vire, te upre sebi na rame ili objese s ostalom prtljagom o konje, ili ih privežu među prtljag na utrešeljak («vrit se kao cigance na utrešeljku»). Vele — kad im se rodi djeteta, zamure ga u ledenu vodu, stoga i mogu podnositi studen. Kako rastu onako se i uča prošili. Gleđajući starije uče se zanatu. Kad odrastu muška djeca, roditelji ih žene i objele od sebe.

Djevojku zagledaju i uzimaju prama vrijednoći — koja je okretanja i vještija u prošnji i faletanju. Prama tome i daju za nju njezinim roditeljima sađ veću sađ manju sumu novaca, pogagajući se. Kada se pogode i novci se dađu — svađba biva. Ako slučajno dogje da se rastave — što je vrlo obična stvar kod gurbeta — roditelji moraju povratiti dotične uzete novce za kćer, a onda on njima niču. Pri piću obično dogje, a i inače, da promijene žene, gdje se za vrijedniju dobije novaca i uz lošiju dađe se kao prida. Dogagjalo se da su neki pri igri najposlije izgrjali i ženu.

Kako se vidi — u gurbeta je žena kao i ostala kupljena stvar, — u njih se žene kupuju.

Ukrajinc Petruszewycz traži, da svi ukrajinski krajevi u Monarhiji postanu jedno posebno autonomno tijelo. Ukrajinci neće nikada pod jednim krovom živjeti sa Poljacima.

Friedmann kaže, da je tijesna gospodarska zajednica sa Njemačkom prijeka nužda.

Schöpfer, kršćanski socijalac, ističe važnost raspoloženja u narodu za dovršetak rata, te kaže: Dlamički što prosvjerkuju talijanskim nebom, uče nas, da tamo više nijesu raspoloženi, kao ono prije. Dita se, da li nam treba vojni uspjeh naprama Italiji, da i ovog drug naših neprijatelja izlučimo iz rata.

Nijemac Vedra traži da se pri sklapanju mira obezbriži Monarhiji sloboda na moru i na Dunavu. Naredna sjednica sutra.

U odboru za proračun.

BEČ, 27. Proračunski odbor primio je sa 26 protiv 4 glasa prijedlog socijalnog demokrata Seitzu, u kojemu se članovima kontrolnog povjerenstva nad državnim dugom, koji se biraju između zastupnika, izrazi negodovanje, zato što su supotpisali zajam neustavno ostvaren.

Zajednički češki klub.

BEČ, 26. «Slevische Korrespondenz» javlja: Večeras dojakošnji klub Mladih Čeha, nacionalni socijalci i Stranckijeva skupina udružise se u jedan zajednički klub, koji će se zvati: «Češki državopravni Klub». Jednodušno bi izabran za predsjednika Klofač, za njegovog prvog zamjenika dr. Körner, za drugoga dr. Stransky.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Ostali izvještaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 26. i 27. septembra nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

Njemački zračni napad u Engleskoj.

LONDON, 27. Službeno. Za zračnog napada u noći pred 25. b. m. 7 je osoba ubijena, a 25 ranjeno.

Izvještaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 27. Glavni stan, 26. septembra:

Fronta u Kavkazu:

Dokušaji omanjih neprijateljskih odjeljaka da napadnu, propadoše; inače samo patrolski okršaji.

Fronta na Sinaju:

Jedna se naša patrola otišnula sve do neprijateljskog opkopa, gdje je otela materijala i šančevnog alata.

Fronta na Eufratu:

Neprijateljski konjički eskadron, koji se primicao našim pozicijama, povukao se pred našim vatrom sa gubicima.

Na ostalim frontama nije bilo važnih događaja.

«vici» (pura) i nju najčešće kuhaju, pa se upravo obrađuju, kada im se udijeli kukuruzna brašna (aro boboko). Ako ga ne isprose, oni ga kupuju. O vršidbi idu i metu gumna, te kupe žita (gjuv), ispiraju ga u vodi i kuhaju. Mesa kupuju u svadbama i teferičima, inače ga jedu, ako ga isprose ili gdje nagju crklotinu. Kava (kajardi) im je draga i duhan (thuvato, tutuno). To kupuju, pa daju i djeći. Prodava- jući svu suvišnu proševinu i zaradu — oni zbijaju novce, miješajući ga u zlatni, koji im je najdraži.

Čergaši su djeca napuštena kao uopće i sva ciganska. O njima roditelji ne vode velike brige, idu i goli i bosí. Kotlarke strpaju sitnu djecu u torbe, iz kojih im glave vire, te upre sebi na rame ili objese s ostalom prtljagom o konje, ili ih privežu među prtljag na utrešeljak («vrit se kao cigance na utrešeljku»). Vele — kad im se rodi djeteta, zamure ga u ledenu vodu, stoga i mogu podnositi studen. Kako rastu onako se i uča prošili. Gleđajući starije uče se zanatu. Kad odrastu muška djeca, roditelji ih žene i objele od sebe.

Djevojku zagledaju i uzimaju prama vrijednoći — koja je okretanja i vještija u prošnji i faletanju. Prama tome i daju za nju njezinim roditeljima sađ veću sađ manju sumu novaca, pogagajući se. Kada se pogode i novci se dađu — svađba biva. Ako slučajno dogje da se rastave — što je vrlo obična stvar kod gurbeta — roditelji moraju povratiti dotične uzete novce za kćer, a onda on njima niču. Pri piću obično dogje, a i inače, da promijene žene, gdje se za vrijedniju dobije novaca i uz lošiju dađe se kao prida. Dogagjalo se da su neki pri igri najposlije izgrjali i ženu.

Kako se vidi — u gurbeta je žena kao i ostala kupljena stvar, — u njih se žene kupuju.

Parlamentarne vijesti.

Javljanje iz Beča, 26. Iza današnjih izvjava ministra financija, te iz jučerašnjeg programnog govora ministra predsjednika, slijedit će velika politička rasprava. Glavni govornik Nijemaca bit će po svoj prilici prijašnji predsjednik zastupničke kuće dr. Sylvester. U ime Čeha progovorit će veći broj govornika, a i od svake poljačke skupine govorit će po jedan govornik. I Jugoslaveni će učestvovati po svoj prilici u raspravi sa više govornika, koji svi stoje na stajalištu narodnog ujedinjenja u deklaraciji od 30. svibnja. Kršćanski socijali neće se držati doduše kao oporba, ali će pričeka. Ni «Unio Latina» ni Rusini ne će novoj vladi spremati nikakvih bitnih poteškoća.

BEČ, 26. Kako je poznato, Poljski je klub juče poslao podne ponovo glasao o izboru svog pročelnika. Pri tom je dobio dr. Lazarski opet 26 glasova, dr. Leo jedan glas, a 28 glasovnica predano je praznih. Skrutinji proglašio je na to dr. Lazarskog izabranim. Dr. Lazarski suprotstavio se je ovom shvaćanju i upozorio na to, da se i prazne glasovnice moraju uračunati, tako kao da je svega 65 glasova predalo glasovnice. Došto većina od tih ne pripada njemu, ne smatra se on izabranim. Nakon duže rasprave odregjen je treći izbor za danas prije podne.

«Tagespost» javlja iz Beča 26. o. m.: Jugoslaveni su klub imao jučer, poslije sjednice parlamenta, pod predsjedanjem svoga pročelnika dr. Korošca konferenciju o vladinoj izvavi. Izdana je lozinka, da se govornici kluba imaju držati u budućoj debati najostrije opoziciji prema vladi.

UGARSKA-HRVATSKA.

U hrvatskom Saboru.

U prvom saborskoj sjednici 25. o. m. prikazani su različiti upiti osobito na Društva za to što se Sabor kasnije sastao, nego li je isprva bio sazvan.

Zastupnik Radić pokudio je predsjednikov govor pred Kraljem, jer da se tobože protivio duhu saborske adrese. Radić je upotrijebio neloyalne izraze, koje je većina živahno osudila.

Predsjednik, koji je već na početku sjednice dao izvaju da opravda to zakašnjenje, prije završetka sjednice izjavi: Moram da se osvrnem na nemili događaji. Gosp. zast. Radić završio je naime svoj govor s riječima, na koje sam odmah morao reagirati. S tim je neloyalnim riječima povrijeđena ne samo čast ove kuće, nego se diralo i u najsvetlija čuvstva, koja gojimo prema uzvišenom vladalačkom domu; te zato predlažem, da se zast. Radić isključi na 30 sjednica. (Živahnj prosjedi kod seljačke stranke i kod stranke prava.)

Većina je prihvatila prijedlog predsjedništva, o kojem se imalo glasovati na početku buduće sjednice.

Sutridan, predsjednikov je prijedlog nakon živahnih upadica, prihvaćen većinom glasova.

Metež u Rusiji.

Pitanje sastava nove vlade.

Stockholm, 26. Prema «Ruskoj Volji» dao je ministar Terščenko izvaju pokliserima entente, koji su mu stavili upit o mogućnosti sastava isključivo socijalističkog ministarstva uz sudjelovanje boljševika, — da provizorna vlada čvrsto stoji na početku koalicionog ministarstva. «Djens» javlja: Radničko i vojničko vijeće u Moskvi stvorilo je rezoluciju, u kojoj se zahtijeva preuzimanje čitave vlasti po revolucionarnoj demokraciji. Rezolucija prosvjeduje proti daljnjoj neodgovornosti provizorne vlade. Radi neprestanih nasilja ruskih vojnika u Finskoj namjeravaju finske stranke sastaviti narodne vojnike.

Izjava ruske vlade glede glasinā o mirovnim pregovorima.

Petrograd, 26. «Petrogradska brzojavna agencija» javlja: Vijesti koje su u posljednje vrijeme raširene od listova raznih zemalja o mirovnim pregovorima, kojih se inicijativa pripisuje izvjesnim državama, potpuno su neistinite. Isto je tako

Svadbina im je dosta zanimiva. Pazar obave u mehani, izumamam im kadija dađe, a hodža ih vjenča. Čajo se maskira — na glavu natuče kožnu visoku kapečinu, išaranu i načičkanu praporcima, obuče bijelo usko bojelo ostraža objesi čakar (zvono), nagari se, u ruke uzme sohu — na vrhu računava. Hodeći uvijek stražnjicom i čakar zvoni, a tresući kapom praporci zveče, te izgleda kao strašilo. Na sohu mu vješaju maramu. Svatovi su obično svi čergaši — dotična družina (katun). Obuku se u svečano odijelo, a jela i pića nabave i preko mjere. Prolaznici svračaju i časte kavom i rakijom, a — ako će jesti — i jelom. Tada ni djeca ne prose, ni ti dosagijavaju prolaznicima kao inače — postanu uljudna i pristojna.

Za svadbom se spremaju više dana. Na dan svadbe sve oko čeraga oživi. Vatre gore, jelo se spravlja, kava se gotovi, poljicu glave bocama pečatljivama — mastika se ispija, svak po bocu. Pjeva se, igra se, i — svagja se. Iza podne zagrajaju kao da će po djevojkicu — i polrče ka konjima i magarcima tobož da ih opremaju. I pošio provedu svoj marifetluk, opet zagrajaju i polete k čergi mladoženjenih roditelja, — jer su za mladence razapeli posebnu čergu podalje od ostalih, tu će dovesti djevojkicu, tu će ih svesti u gjerdek («tara-la-lam», kako oni kažu) — i uhvate se u kolo, izmiješavši se muški i ženske. Kologovja je ženska, u ruci nosi pun, veliki sahan pilava s kiselim mlijekom — njim omahiva i kolo vodi, vijugajući izmjeđu čeraga, do čerage djevojačkih roditelja. Djevojka — lijepe obučena, prekrivena preko glave spurljom (češće bez nje) — dvori u čergi ili izviriava kolo i svatove. Roditelji joj sjede pred čergom, ispijajući kavu ili rakiju i pušeci — ne obziruci se na svatove. Kolo kao zmija dovijuga se pjevajući i igrajući do čerage — svira im uz cemanu koji čančar, ili kakav mjesni svirač. Isiom što su došli i pozdravili domaćina, nastaje riječkanje, psovka, graja i — tučnjava; svatovi se razigju — svak k svojoj čergi. Nakon male počivke, opet nastaje graja i polete ka konjima, te se ponovi igra u cijelosti kao i prvi put. Ovo se

potpuno netačnija vijest, prema kojoj se pripisuje osobito značenje konferenciji, koju je sazvez za ostvarenje trajnog mira» sazvaio u Bern, a s kojom ni ruska vlada ni vlade naših saveznika nemaju ništa zajedničko.

Smutnje u zemlji.

Zürich, 26. Unutrašnji su nemiri u Rusiji prema «Zürcher Nachrichten» izvanredno veliki. Među Moskvom, Novgorodom i drugim gradovima južne Rusije nema više nikakvog direktnog spoja. Željeznički promet zapinje. Na mnogo mjesta razorile su buntovne čete željezničku prugu. Sve su veze prekinute među ratnim ministarstvom i glavnim stanom kao i među raznim četnim savezima.

Suhomlinov osuđen na doživotnu tamnicu. PETROGRAD, 26. Sudski je dvor priznao nekadašnjeg ministra rata Suhomlinova kriva velike izdaje i povrede ugovora, te ga je osudio na doživotnu tamnicu; gosporju Suhomlinovljevu pustio je slobodnu.

General konjice Suhomlinov, rođen god. 1848. Sudjelovao je u rusko-turskom ratu 1877-78. kao časnik generalnog štaba. Za vremena rusko-japanskog rata bio je zapovjednik u Kijevu; god. 1908-1909. postao šefom generalnog štaba, potom ministar rata. Na početku ovoga rata zapovijedao je drugom armijom.

O ostavici ministra izvanjskih posala.

PETROGRAD, 27. Naprama netačnim novinskim vijestima o ostavici ministra izvanjskih posala, petrogradska brzojavna agencija doznaje sa pouzdane strane, da je Terščenko, pošto se Kerenski povratio iz glavnog stana, ovome izjavio, da uvjete za vladin rad ne smatra za normalne; ali da s obzirom na sadašnju međunarodnu situaciju misli, da nije moguće da napusti svoje mjesto, prije nego mu bude imenovan nasljednik; on uopće da ne može otići u kabinetu, ako se ne stvori slobodna, jaka nacionalna vlast.

Stanje u Italiji.

Uzdraman položaj talijanske vlade.

Javljanje iz Berlina: Vijesti sa talijanske granice pokazuju, da se u Italiji spremaju veliki događaji. Socijalisti su odbacili dosadašnje svoje pasivno držanje, te se svim sredstvima bore protiv ponovnog zimskog rata. S tom lozinkom započeli su otvorenu borbu protiv ratnih stranaka. Kongres radničkih komora u Rimu rastjeran je po redarstvu, pošto je konferencija zaključila generalno besposličenje.

«Secolo» piše, da je položaj vlade uzdraman, te da će koncem listopada svakako nastupiti kabinet-ska kriza. Otvorena akcija socijalista pobuguje bojazan, jer se u ovaj čas ne radi o prehrabnim pitanjima, već izričito o miru i to u republikanskom smislu.

Novine su prestale sa ratnom hajkom. U zemlji vladaju očajne prilike; tako se primjerice ne može riješiti pitanje ugljena, o kojem piše «Corriere della Sera», da o njemu ovisi pobjeda ili poraz Italije. Uvoz je ugljena opet znatno pao, u pojedinim gradovima za 25 postotaka. «Secolo» javlja tobože iz autoritativna vrela iz Rima, da će cjelokupno ministarstvo Bosellijev još ovog mjeseca predati ostavku.

Republikanski pokret.

Javljanje iz Zürich. Kako se sada ustanovljuje, pokret u Turinu i Genovi čisto republikanski karakter. Na švajcarsko-talijanskoj granici opaža se jako iseljavanje, ali ovaj put pripadaju iseljenici gotovo svi bogatijim društvenim razredima. Nastoji se na vrijeme pobjeći iz zemlje, u kojoj borba među mirovnim i ratnim socijalistima prihvaća sve opasniju oštriju formu. Rimski listovi javljaju početak senzacionalnih veleizdajničkih parnica protiv mnogo osoba, osobito socijalističkih novinara.

Novo pobune u Italiji.

BERLIN, 26. «Tageblatt» javlja sa švajcarske granice: Do vijestima iz Zürich, iznova je prekinut, od nedjelje, cijeli telegrafski i željeznički saobraćaj sa Milanom i Torino. Do vjerodostojnim obavijestima, došlo je u subotu i nedjelju u Torino i Milano do novih pobuna i bojeva na ulicama, u kojima je bilo i mtvijeh i ranjenijeh.

ponavlja više puta i oba puta na svadbi Aga ceribaše kćeri, Gjule i Hasibe, cijelo se poslije podne ponavljalo, pri čemu je Ago tukao svoga brata Mustafa, a ovaj opet njega bajrakom — bio je barjaktar u dotičnim svatovima. Teškom mukom pred večer uzmu djevojkicu, rastignu joj nad glavom zamotuljak šećera, razlome pogaču, uhvate se u kolo — djevojka do djevera — i vijugajući se izmjeđu čeraga doigravaju do osamljene čerage, uz čiji ulaz stoji mladoženja čekajući ih. Zgrabi rukom u kologovje iz sahana pilava s kiselim mlijekom i tim natre sohu — sljeme od čerage — i držeći se rukom za sljeme, propusti djevojkicu ispod ruke u čergu. Ona tu ostane, a svatovi se povrate k čergi mladoženjenih roditelja, gdje nastaje veselje — tu se pije, jede, pjeva i igra do kasno doba noći. Okolo jaciće odvedu mladoženju k njegovoj čergi i svedu mladence. I sjutri je dan pirovanje — neki put i treći. O svadbama se čergaši najbolje provesele, ali i potroše najviše. Trošak računaju u dukatima, a i za djevojke daju dukate — od 7 do 50 dukata, naravno rastući cijena za udovice i puštenice, jer su ove izvještane u zaradi, dok djevojke trebaju da se u tome uče, pa su i na niskoj cijeni.

Osim o svadbi — čergaši se provesele i o mnogim godovima, osobito o llijunodne, Gjurgjevu-dne, malom Božiću i t. d.

Iljijn-dan — Ali-gjun — provedu čergaši kod svojih čeraga. Taj im je dan najsvečaniji u godini. Njemu se raduju i za nj se veselo pripravlja. Nakupuju pića, kave i jela — sanđucima se mastika donosi ili buradima šljivovica, a meso uzmu uživo, pa taj dan nekoi katuni zakolju i po 20 i više janjaca.

Obuku se u svečano odijelo, te u igri i pjesmi — jeduci i pijuci — provedu cio dan.

Na ovaj način provedu i Gjurgjev-dan, samo što ne kolju brava, nego kupe mesa u kasapa.

Na Gjurgjev-dan urane čergaši — uopće svi cigani — i idu na rijeku ili potok, te se kuplju. Mjesto sapuna, trljaju se šarenim jajima u vodi, koja su u tu svrhu ostavili od Uskrsa — svako

Poziv lista «La Serbie».

U Beču, 26. Iz stana se rečne štarnpe javlja: U posljednjem broju ženevskog lista «La Serbie» izašao je poziv uredništva ovog lista, u kojem se pozivaju savezničke vlade, da pruže materijalne pripomoći porodicama u Srbiji, koje su lišene svojih otaca i sinova i koje umiru od gladi. Ovo prosjačenje srpske vlade u njenom glavnom organu obrazlaže se tim, da srpska država nije više kadra pomagati svoje napačene građane, jer je i sama upućena na materijalnu pomoć, koju joj odreguju ententine vlasti, a ova ne dostaje, da se ispune sve obveze. Ovom se prilikom podsjeća na to, da je srpska država t. j. tako zvana srpska vlada na Krfu umirovljenicima i činovnicima, koji su ostali u Srbiji, isplaćivala polovinu njihove plate, a osim toga među tamošnje pučanstvo, od prilike 25.000 porodica, kojima hranitelji nemaju prava na državnu mirovinu, koji nijesu pali u ratu niti se nalaze kao bjegunci izvan zemlje, razdijelila putem srpskog «Crvenog križa» u Zenevi od 1. siječnja 1916 do 1. kolovoza 1917, 1.200.000 franaka, to jest 70.000 franaka mjesečnih, pa to više ne će moći činiti iz pomenutih razloga.

Ne bi bilo prigovora ovom pozivu bivše srpske vlade na ententne države, kojih dosadnja podatljivost prema Srbiji može biti opravdana, kad se u tom pozivu ne bi nalazila stavka, koja je tendenciozno naparena protiv austro-ugarske uprave u Srbiji, jer prikazuje nevolju srpskog pučanstva kao posljedicu namjernog zanemarenja dužnosti, što ih je preuzela c. i kr. vojna uprava u Srbiji. Naproti tomu se mora ustvrditi, da se u Srbiji uprava u Srbiji odmah nakon okupacije hunc pothvatila uređenja svih onih pitanja, koja se tiču daljnje izdržavanje, kako zaostalih zemaljskih činovnika i umirovljenika, tako i ostalog pučanstva, koje je ostalo bez sredstava. Tako se primjerice redovito isplaćuje od 1. siječnja 1916. svim državnim činovnicima i umirovljenicima, čak i časničkim udovicama dio njihovih prijašnjih plaća i mirovina, a ostalom se je pučanstvu omogućilo, da sebi osigura izdržavanje bilo radom bilo vođenjem sadašnjih ili otvorenjem novih trgovina svake vrste. Osim toga su bivši učitelji i učiteljice, podčim-novnici i službenici svih kategorija ureda namješteni uz primjerena beriva, dapače i radnici, ako su besprikorna ponašanja, a da i ne govorimo o seljacima, koji, kao što je općenito poznato, uživaju naročitu blagonaklonost c. i kr. vojničke uprave. Prema tome nije nevolja u Srbiji ni u kojem slučaju takva, kako je prikazuje «La Serbie», da bi se moglo ustvrditi, da 25.000 srpskih porodica pogiba od gladi. Donajmanje se to može i smije tvrditi, kad se govori o zaostalim državnim činovnicima, činovničkim udovicama i sirotama, koje uživaju od c. i kr. vojne uprave stalnu redovitu i neprekidnu pripomoć. Poziv, što ga je srpska vlada upravela na ententu, jest dakle, blago rečeno, namjerno zavogjenje javnog mnijenja i drsko prosjačenje očevidno u svrhu, da se opet domogne onoga novca, koji je (u švajcarskoj je to javna tajna) na zagonetan način iščeznuo zbog nepoštenog rukovanja nekih visokih funkcionara srpskog «Crvenog križa», kojima je bila povjerena uprava i podjela novčanih pripomoći, koje su stigle iz Engleske i Francuske.

DALMATINSKE VIJESTI

Dani skupljanja za ratne udovice i siročad i za mladež uopće.

Dalmatinski pokrajinski ured c. k. zaklade za ratne udovice i siročad te skrbi za djecu i mladež šalje nam ovaj poziv da ga objelodanimo: «Rat još uvijek bijesni i svakoga dana zavija u crno nove udovice i nove sirote, a i nama u zaleđu, osobito nejakoj djeci i mladeži, sve više otešćava življenje. Time opet nastaju sve veće i opsežnije zadaće za «Dalmat. zemaljski ured c. k. austr. zaklade za ratne udovice i siročad te skrbi za djecu i mladež», koji ima da se stara za one brojne udovice i sirote poginulih vojnika, ali i za našu djecu i mladež uopće, kako bi je, davajući joj hrane, odijela i utočista, sretno proveo kroz sadašnje teške i preteške prilike i spasio od tjelesne i dušoređne propasti.

čeljade po jedno. Nakon toga ga bace. I pri umivanju na vrelu to se jutro trljaju jajetom po obrazu. Nakon toga se goli kotrljaju po travu. Naberu vrbovih grančica, nose ih i njima okite busare ili čerge — nastanjeni kuće; a djeca zgule vrbove kore, načine trube, svrnu pisku i vraćajući se pišući okičeni vrbovinom. Ženske se uspu na vrbe i — čučeci na njima — češljaju se, da im rastu bolje kose.

O malom Božiću, koga zovu «ciko Božići» i «Vasilica» — Vasiljev dan, daju «Kovatinu.» Taj dan priprave jela i pića, pozovu prijatelje, te ih časte i provedu cio dan u pjesmi, igri i veselju.

Kada je kod njih ko bolestan, namijene i daju jela i pića, te je i taj dan veselje.

O Bajramima nema kod njih osobitih veselja. Na svim tim veseljima pjevaju obično naše pjesme — nakaradnim jezikom, a više puta i besmisla, — pri igri poskočice — obično nepristojne, kao što i ženske pri igri poduhvate rukama dojke i dionim tijelom uvijaju. Rijetko pjevaju ciganski. Evo jeone mješavine:

Kaj sana, moro, — Semā ando foro. Aso čerdan, joj tugo, ando baro foro. Pilem piva, taj gugli ragijia. Pilem piva, joj tugo, taj gugli ragijia. Čerdem druma kaljam da te čora. Čerdem druma, joj tugo, majkam gja te čora. Ame bijem anciri avlija. Ame bijem, joj tugo, anciri avlija. Tepučenma kahi će amala. Tepučenma, joj tugo, kahi će amala. Čerjorje, buljar parni kapa. Čerjorje, joj tugo, buljar parni kapa. Te peravi te crca sovavi. Te peravi, joj tugo, te crca sovavi. O, čanka, golutica bela! O, tu čanka, joj tugo, golutica bela!

No za uspješno rješenje ove patriotske i čovjekoljubive zadaće ne dostaje ni najbolja volja i požrtvovnosti «Zemaljskoga ureda» i njegovih pomagača, nego se tu hoće u prvome redu novčanih sredstava, i to bogatih i obilatih.

Da ova sredstva namakne, prireguje rečeni zemaljski ured za ratne udovice i siročad te skrbi za mladež u dane 1, 3 i 4 studenoga po svoj Dalmaciji skupljanja za pomenutu svrhu, jer će se takova skupljanja obaviti po svim austrijskim zemljama.

Sav u Dalmaciji skupljeni novac ostaje do zadnje pare u zemlji i upotrijebit će se isključivo za dalmatinske udovice i sirote i mladež uopće.

Nastojat će se po mogućnosti, da se novac, skupljen u jednome mjestu, općini ili kotaru, upotrijebi za potrebe dotičnoga mjesta, dotične općine ili onoga kotara.

Polovica skupljenoga novca namijenit će se pomaganju udovica i sirota, a druga polovica općoj skrbi za mladež.

Dopuštenjem školske vlasti bit će zamoljene sve pučke, građanske i srednje škole, da učestvuju u ovoj akciji, i to ne samo upotrebom školske djece i mladeži za skupljanje milodara, nego priregivanjem školskih svečanosti za puk, po mogućnosti u svakom i najmanjem mjestu.

Dne 4 studenoga obaviti će se valjda po svoj Dalmaciji «Dječji dan» a ta bi institucija onda i kod nas imala ostati trajnom uredbom na korist djece i mladeži.

Potajući će se raspored — Danā skupljanja — objaviti kasnije. Za sada se samo pučanstvo upozoruje i pripravila na njih, te moli, da ih, kada dogđu, svaki po svojim silama pomogne, tko darežljivom rukom i materijalno, a tko opet ustoj i moralno, učestvovanjem u ovoj ili onoj priredbi na njihovu korist.

Zemaljski je ured uvjeren, da požrtvovno i rodoljubno pučanstvo Dalmacije ne će zaostati za drugim zemljama ni ovoga puta, gdje se radi o pomoći našim udovicama, našoj siročadi i o našoj uzdanici, našoj djeci i mladeži.

Pravo javnosti privat. ženskoj pučkoj školi ss. Milosrdnica u Spljetu.

(Ministarstvo za bogooštovlje i nastavu, u smislu § 72 državnog zakona o pučkim školama, udijelilo za školsku godinu 1916-17 pravo javnosti trozrednoj ženskoj privatnoj pučkoj školi s hrvatskim nastavnim jezikom sestara Milosrdnica u Spljetu.)

Privatni poštanski paketi saobraćaj sa vojskom na bojnopolju.

Privatni je poštanski paketni promet sa vojskom na bojnopolju, pod već poznatim uvjetima, sada pripušten jedino u saobraćaju sa niže navedenim poljskim odnosno numeriranim etapnim poštanskim uredima:

2, 4, 11, 39, 49, 51, 55, 76, 95, 115, 117, 120, 136, 138, 142, 144, 147, 150, 153, 161, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 176, 178, 180, 185, 188, 190, 193, 196, 197, 199, 203, 209, 211, 218, 220, 221, 223, 224, 229, 230, 232, 234, 235, 238, 239, 240, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 252, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 272, 274, 276, 277, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 292, 294, 295, 297, 298, 299, 307, 316, 324, 332, 333, 335, 338, 340, 341, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 349, 354, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 369, 372, 376, 379, 380, 385, 386, 387, 388, 390, 392, 393, 394, 395, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 418, 421, 423, 426, 427, 428, 431, 432, 437, 438, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 453, 454, 456, 457, 458, 459, 461, 462, 500, 509, 510, 511, 512, 514, 516, 517, 519, 520, 522, 524, 526, 527, 528, 600, 603, 608, 611, 612, 613, 619, 620, 622, 623, 624, 625, 627, 631, 632, 633, 634, 639, 640, 641, 644, 645, 649, Marinefeldpostamt Pola.

Osim toga taj je saobraćaj pripušten i u prometu sa poljskim odnosno etapnim poštanskim uredima, koji pored glavnog arapskog broja nose kakav do-datak u obliku rimske brojke ili slova alfabeta kao n. p. «Feldpostamt 5/III» ili «Feldpostamt 72/r», ali to jedino uz uvjet, da je glavni arapski broj otvoren za taj saobraćaj.

Svi ostali u ovoj okružnici ne navedeni poljski odnosno numerirani etapni poštanski uredi zatvoreni su do daljnje objave za taj saobraćaj.

Pitaju me iz kojeg sam sela
i t. d.
Ja sam sela golutica bela
i t. d.
Nije mene ciganka rodila
i t. d.
Već pošena žena ispod čerage
i t. d.)

Čergaši su puni praznovjerica i gatki — kao i svi uopće cigani. Ženske su im travarice i vidarice, te liječe bolesnike. O tome bi trebalo pisati posebno, što bi me odvelo daleko, — a to mi ovim nije namjera.

No prije nego odbacim pero i doviknem — Ač devleha? — evo na koncu njihovih brojeva:

Uek — 1, duj = 2, trin = 3, štar = 4, pandž = 5, šđ = 6, epta = 7, okto = 8,inja = 9, deš = 10, došujet = 11, došuduj = 12, biš = 20, bištejek = 21, bištepanđ = 25, tranda = 30, saranda = 40, penda = 50, sovardeš = 60, eptavardeš = 70, oktavardeš = 80, injavardeš = 90, šel = 100, dujšel = 200.

1) Ono «joj tugo» ponavlja se uza svaki redak. Prvih sedam redaka značilo bi:

Gdje si bio moro?
Bio sam u varoši!
A šta si radio, joj tugo, u velikoj varoši?
(To je prvi stih.)

Pio sam piva i slatke rakije.
Izvagao sam put, gdje čemo krasiti.
Ja sam unisao u tvoju avliju.
Pitaju me, gdje su ti drugovi?
Djevojčice prostri bijelu ponjavu,
Da legnem, da malo zaspim.
O, ti Čanka, i t. d. ne treba tumača.

2) Gurbeći se pozdravljaju ciganski. Unigje li u kuću, poviče: «Sarma kere?» — «Lāce!» — «Sarma tu kere?» — «Lāce!» — «So kere?» — «Ake bešav taj pabarav!» — «So tu čere?» i t. d., a to znači: «Kako si?» — «Dobro! Kako si ti?» — «Dobro! Šta radiš?» — «Sjedim i pušim! Šta ti radiš?»

Polazeći iz kuće, vele: «Ač devleha!» — Stoj s Bogom! Ukufani dovikuju: «Dža devleha!» — Idi s Bogom!

U privatnom poljskom poštanskom paketnom saobraćaju sa etapnim poštanskim uređima označenim imenom kojeg mijenja u zaposjednutim područjima ne nastaje naprta dojakom opsegu nikakve promjene.

Poštanske vijesti.

U Bukovini nanovo su preuzeli obični listovni saobraćaj poštanski uredi Davideny, Krasna-Ilski i Petrouz an Sereh. Poštanski uredi Breaza i Kotzman listovni saobraćaj u potpunom opsegu, a poštanski uredi ograničeni paketi saobraćaj.

Po svoj prilici za kratko vrijeme obustavljeno je primanje privatnih paketa za Beč. Primaju se samo žurni paketi sa kvasom i novčane pošiljke kao što i t. z. «nužni paketi».

Kao takovi se imaju smatrati za stranke: paketi sa predmetim bojne opreme, adresirani vojničkim vlastima, zavodima i vojničkim osobama, paketi sa sanitetnim materijalom.

Nužni paketi mogu da budu otvoreni sa strane pošt. ureda radi ustanovljenja njihovog sadržaja. Kada stranka nebi na to pristala ili kada sadržaj ne bi odgovarao, paketu će biti odbijeni.

Rođila troje.

Pišu nam iz Gole kod Sinja 20 o. m. Na 17 o. m. Pavica Kulić, žena Antina, rođila troje ženske djece, i to dvoje jutrom, a treće poslije podne. Majka i djeca do sada su zdravo; premda je majci odveć teško, u ovo doba, troje dojiti.

Iskaz

prinosa stiglih «daljn. pokr. uredu» c. k. austr. zaklade za ratne udovice i siročad te skrbi za djecu i mladeže u Zedru, za svrhe pripomaganja udovicā i siročad poginulih ratnika:

Zaostrog, Odio II obalne obrane K 140.
Budva, c. k. uprava kontr. kotara financ. straže, za Crveni Krst i za siročad i udovice palih ratnika K 10, polovica za udove i siročad K 5.
Sinj, c. k. porezni ured, sakupljeno kroz mjesec srpanj 1917 od svojevoljnih prinosa domaćnjih pozvanih vojnika pri isplaćivanju pripomoći K 871:56.
Nerežišće, župski ured, sakupljeno K 648.
Molat, Magazinović Franjo, financ. resp., da počasti uspomenu pok. Josipa Lorini iz Sali, K 5.
Makarska, c. k. uprava kontrolnog kotara financijske straže, sakupljeno izmjeđu činovnika i namještenika za Crveni Krst i za siročad palih na bojnopolju, za mjesec kolovoz 1917, K 111, polovica za siročad K 55:50.

Prenosne bolesti u Dalmaciji.

Drijavljeni slučajevi prenosnih bolesti u sedmici od 16. do 22. rujna 1917.

Bolest	Politički kotar	Općina	Broj	
			epidemiološki	umrli
Boginje	Split	Lećevica	1	—
		Jelsa	2	—
Difterija	Hvar	Imotski	5	—
		Drniš	2	—
„	Kotor	Knin	1	—
		Ercegovi	1	—
„	Split	Risan	2	—
		Novi	—	1
„	Kotor	K. Sućurac	1	—
		Zlarin	1	—
Djeg. tifus	Kotor	Stolivo	1	—
		Knin	3	—
Skrlet	Sinj	Vrlika	1	2
		Dubrovnik	11	—
Srdobolja	Hvar	Jelsa	2	—
		Starigrad	3	—
„	Kotor	Sućurac	2	—
		Vrboška	2	1
„	Kotor	Imotski	12	—
		Ercegovi	9	—
„	Kotor	Grbalj	3	—
		Risan	10	—
„	Kotor	Stolivo	2	—
		Tivat	3	—
„	Split	Split	4	1
		Sućurac	1	—
„	Šibenik	Šibenik	2	2
		Zlarin	1	—
„	Zadar	Biograd	3	—
		Nin	3	—
„	Zadar	Zadar	15	—
		Dubrovnik	11	—
Trbušni tif	Hvar	Bogomolje	1	—
		Komiža	8	1
„	Kotor	Starigrad	2	—
		Vrboška	—	1
„	Kotor	Ercegovi	11	—
		Grbalj	3	—
„	Kotor	Kotor	3	—
		Luštica	2	—
„	Kotor	Risan	2	—
		Tivat	2	—
„	Split	Split	1	—
		Sućurac	3	—
Trahom	Metković	Opuzen	1	—

1) Odnose se na vojničke osobe. 2) 3 oboljenja odnose se na vojničke osobe. 3) 2 oboljenja odnose se na vojničke osobe a 1 na ratnog zarobljenika.

L'ufficio per l'esame dei prezzi in Zara

«A quanto pare il pubblico, ed anche i giornali accanto ad esso, non si sono fatti il vero concetto dell'accenno che si fa in ogni pubblicazione dei prezzi direttivi nell'intento di rendere chiaro ad ognuno il loro significato di fronte ai prezzi massimi. Tutti lo sanno a sufficienza, a quali condizioni si era gradatamente giunti nel traffico commerciale in seguito alla crisi economica derivante dallo stato di guerra nei riguardi dei prezzi di vendita dei vari articoli di necessità. Ne risultò un tale disorientamento nel commercio da non permettere né al venditore, né al compratore di raccapezzarsi dinanzi alla questione, quale sia il prezzo che abbia a valere nel pubblico traffico quale prezzo equo e legalmente giustificato. Gravi erano le conseguenze penali che incombevano da parte giudiziale al pro-

dotore e al commerciante qualora questi avessero esagerato i prezzi senza che essi sapessero, in quali limiti sia loro concesso di operare senza entrare in conflitto colla legge. Al compratore poi d'altro canto, minacciato esso pure da gravi pene per il caso che avesse esagerato nell'offerta, non era nota la misura del prezzo approssimativamente concedibile nella vendita dei singoli articoli di necessità senza soffrir danno nella comprata. A riparo di tali disordinate condizioni, ugualmente malcerte per il venditore e per il compratore, l'Ordinanza Imperiale del 24 Marzo 1917, B. L. I. No. 131 introdusse i prezzi direttivi. Loro scopo è, come lo enuncia l'espressione, di servire da direttiva a tutti i circoli interessati, compresi gli i. r. Giudizi chiamati a decidere sulle denunce per sorpasso di questi prezzi. Per il motivo, non spettare loro nella loro essenza che il carattere di una direttiva, essi non sono per se stessi punibili, e ciò significa che colui, il quale esigesse un prezzo maggiore, debba per tale fatto portare nel caso di denuncia tutta la responsabilità dinanzi ai Giudizi. I prezzi direttivi sono dunque nella loro essenza prezzi relativi. Altro sono i prezzi massimi. Questi sono prezzi assoluti, ossia nessuno può sorpassarli, né il produttore, né il venditore, a scanso delle conseguenze penali previste dalle leggi. Entrambi poi hanno ciò di comune, che per essere resi efficaci è richiesta, oltre alla corrispondente sorveglianza dell'autorità, la cooperazione del pubblico. L'utilità di questa nuova istituzione emerge evidente dal qui brevemente esposto, ed ognuno quindi, cui stia a cuore di salvaguardare con efficacia, e non con semplici lamenti, il proprio interesse e quello del pubblico contro le esagerazioni dei venditori chiecenti prezzi superiori agli stabiliti prezzi direttivi, non ha che da denunciare il fatto, sia direttamente al Giudizio, sia a mezzo del prossimo organo di sorveglianza, riservato al Giudizio di decidere, se ed in quanto il venditore colla maggiore pretesa si sia reso meritevole della grave pena prevista all'uso dalla legge.»

Associazione di soccorso d'impiegati dello Stato della Dalmazia.

A favore del fondo intangibile «sussidi ad orfani di soci» sono pervenute le seguenti oblazioni: Per onorare la memoria del def. sig. Mihajlo Želechowsky, dal sig. Ljubimir Pročić (Teođo) cor. 40. Per onorare la memoria della def. sig.ra Teresa ved. de Pellegrini-Danieli, dai signori: Giorgio Bajazetov cor. 1, fam. Pefeln cor. 5, LL. EE. Luigi e Caterina de Benedetti cor. 15, Pietro e Paolina Novaković cor. 6. Per onorare la memoria della def. sig.ra Caterina ved. Savo, dal sig. Giorgio Katalinić cor. 1. Per onorare la memoria del def. sig. Amedeo Agonia, dal sig. Giovanni Zurich cor. 1. Per onorare la memoria della def. sig.ra Teresa ved. Bötner, dai signori: Antonio Lovrich cor. 5, Marietta Merlo cor. 1, Enrico Bötner cor. 3. Per onorare la memoria del def. sig. Vladimiro cav. de Sternich, dai signori: Giorgio Katalinić cor. 2, Simeone de Benedetti e fam. cor. 3. Per onorare la memoria del def. sig. Francesco Cecoli, dalla sig.ra Ina Cecoli cor. 1.

Crveni Krst — Croce Rossa.

Famiglia de Abeljć per onorare la memoria della defunta sig.a Attilia Smirich cor. 4.
Ravnatelj Miho Zglav na počast uspomene pok. gosp.e Attilie Smirich K 3.
Il sig. Pietro Calebich i. r. cons. di governo ha elargito l'importo di cor. 4 per onorare la memoria della def. sig.a Attilia Smirich.

KNJŽEVNOST.

Šezdesetogodišnjica pjesnika Iva Vojnovića. «Hrvatska Dživa» iznijela je prijedlog, da se čuvonom našem pjesniku Ivu Vojnoviću na 9. listopada, kad navršuje svoju šezdesetogodišnjicu, izruči narodni dar koji bi ga oslobodio teških briga za opstanak, da provede starost bez bijede i sa zadovoljstvom, u punome priznanju naroda za njegovo djelovanje od visoke kulturne vrijednosti. Zagrebačke novine javljaju, da češko kazalište u Pragu prireguje na 9. listopada prigodom 60-godišnjice pjesnika conta Iva Vojnovića, Vojnovičevo veće. Drukazivat će se njegova «Dubrovačka Trilogija». — I Česi će sakupljati narodni dar za našeg pjesnika.

Jedro.

Izšao je 7. broj «Jedra» sa ovim sadržajem: Biser Jadrana, piše Stjepko Ilijčić, Zagreb. — Hrvatska nautička škola (izvještaj kr. nautičke škole u Bakru za školsku godinu 1916/1917). — Izvoz iz gruške luke prije rata, piše A. Bojčić. — Drimanje kandidata u mornaričku potčasničku školu. — Signali u pomorskom brodarstvu. — Ratna pomorska kronika. — Listak.

RAZLIČITE VIJESTI

Karte za odijela u Austriji.

Najvještana zapljena starih haljina i uvedene karte za odijelo provedeno je putem naredbe izdane po njemačkom uzoru. Nastoji se siromasnim slojevima pomoći do dobro uzdržanih, odlonjenih odijela i zalihu u skladištima postojeće nove tkanine što više prihvatiti. Tko preda besplatno ili tko proda iznošeno odijelo, dobiti će kartu za nabavu odijela slične vrsti. Ujedno će centrala, takogjer po uzoru Njemačke, naručiti izradbu velikog broja novih odijela za vojnike koji će se vratiti sa ratišta. To bi značilo uvođenje jednovite civilne odjeće. Bez karte mogu se od sada kupiti samo vrlo skupe tkanine, ili one posve lake što služe za nakit gospojinskih haljina. Dod zapljene tkanina spada i rublje, tako da se ni čarapa ni rupčića osim svilenih, ne će dobiti bez karte.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvještaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 28. Službeno se javlja: 28. septembra 1917.

Talijansko bojište: Na tirolskoj fronti gdje što pojačana borbena djelatnost; inače nigdje osobitih događaja. Poglavlja generalnog staba.

Izvještaj njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 28. Wolff-Bureau javlja: Veliki glavni stan, 28. septembra 1917.

Zapadno bojište: Vojna skupina Bavarskog nasljednika prijestolja Rupprechta:

Na bojnopolju u Flandriji boj vatrom stao je 6d podne iznova da raste. Na večer ubrzana je vatra bila uparena na kraj istočno od Ypresa. Tamo preduzeše Englezi jakih djelimičnih napada na sjevero-istoku od Frezenberga i na cesti što vodi u Menin. Na obim napadima neprijatelj bi ubijen. Na cesti Ypres-Passchendale neprijatelj još drži nekoliko jama na e frontne linije.

Vojna skupina Njemačkog nasljednika prijestolja:

Na sjeveru od Aisne i u Champagni rgiava vidljivost i plaha kiša ograničavale su cio dan borbeno djelatnost. Na večer je oživjela.

Istočno bojište:

Obostrana djelatnost vatrom porasla je preko obične mjere samo u malo odsječaka izmjeđu Batičkoga Mora i Crnoga Mora.

Mačedonska fronta:

Izvidnička čarkanja u dolini Skumbija i Strume; ojača vatra samo u Bitoljskoj kotlini i na jugozapadu od Doiranskog jezera.

Drvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Sinoćnji izvještaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 29. u večer. U Flandriji živahna artiljerijska vatra; inače ništa važno.

CAREVINSKO VIJEĆE.

ZASTUPNIČKA KUĆA.

BEČ, 28. Nastavlja se rasprava u prvom čitanju o financijskim osnovama. Nijemci Schreiner i Hartl obaraju se protiv češke agitacije, kojoj je svrha da oslabi državu unutra i vani, te prebacuju vladi, da protiv toga ne postupa energično. Domes prosvjeduje u ime socijalnih demokrata protiv toga, što je zast. Wolf grdio Fritza Adlera; zatim se tuži na postupanje sa radnicima u potčinjenim prometima. Kalina, češki radikal, protestuje što se kraljevina Češka pred cijelim svijetom ogovara. Govornik izjavljuje, da Kramarž, Rašin i drugi neće pred prijetnjama uzmicati. Sedlak, češki agrarac, žali što u izjavama ministra predsjednika nije spominjano pravo samoodređivanja svih naroda. Degasper, Talijanac, traži da se namire štete što su nanasene u talijanskim krajevima. Pogačnik, južni Slaven, kaže: Mi moramo postati jedan savez slobodnih, demokratski vladanih naroda pod habsburškim žezlom. Govornik zahvaljuje Cesaru, koji je, jedini izmjeđu okrunjenih glava, otvoreno pokazao svijetu da hoće mir.

Predsjednik saopćuje cesarevu zahvalnost na poklonstvu u prvij sjednici Zastupničke Kuće. Izmjeđu stiglih spisa ima prijedlog socijalnih demokrata da se ukine smrtna kazna.

U odborima Zastupničke Kuće.

BEČ, 28. Pravosudni je odbor Zastupničke Kuće vijećao o jamčenju države za pravne povrede, što su u vršenju službe počinili državni namještenici ili vojničke osobe. Ministar pravde vit. Schauer izjavljuje, da je vlada spremna sudjelovati u takovu zakonu. On drži, da je zadatak vlade da onima koji su od rata imali šteta, dogje u pomoć koliko bude financije dopuštale.

Što se tiče odstete za one, koje su vojni sudovi nepravedno osudili, to je vlada gotova da o tome stupi u pregovore sa Ugarskom i ratnim ministarstvom. Izabore se pododbor radi pretečnog vijećanja o prijedlogu.

U glavnom odboru Reichstaga.

Izjave državnog kancelara.

BERLIN, 28. Glavni odbor Reichstaga stao je vijećati o pitanjima izvanjske politike. Vijećanja je otvorio državni kancelar, koji je rekao, da gospodarske i financijske teškoće u Francuskoj brzo rastu, da se u Italiji oštrije osjeća gospodarska nevolja koju prate političke povjave, i da u Engleskoj podmorničko ratovanje djeluje sigurno i neumitno. Najavljeni vojni napad Sjedinjenih Država mi očekujemo mirno i sa pouzdanjem. U Rusiji vlada teška gospodarska kriza.

O papinof noti reče državni kancelar: Njemačka nota veći je dio naših protivnika smela; teško je pak razumjeti, kako je jedan poznavalac međunarodne situacije u jednostranoj izjavi mogao da na našu štetu riješi tako važna pitanja, koja su u nerazrješivoj svezi sa čitavim kompleksom pitanja o kojima će se raspravljati na eventualnim pregovorima o miru. Svaka takva javna izjava može sada samo da zbuni, te da naškoditi njemačkim interesima; na taj način ne bismo se ni za jedan korak primakli miru a rat bi se radi toga jamačno produžavao. Ja zasad ne smijem tačno naznačivati naše ratne ciljeve.

BERLIN, 28. Za rasprave u glavnom odboru Reichstaga državni je kancelar rekao: Pravo je kazao jedan liberalni zastupnik, da moj odgovor na papinu notu jasno pokazuje stajalište državne uprave prema ratnim ciljevima. Uostalom izjavljujem, da nije istinita vijest, koja se zadnje sedmice živahno pretresla, da je državna uprava već stupila u dodir sa jednom ili drugom kojom neprijateljskom vladom i da je pri tome njemačka državna uprava već unaprijed napustila zapremijene krajeve, biva najdragocijenije zeloge za buduće pregovore o miru. Ja konstatujem ovo: državna uprava ima za eventualne pregovore o miru slobodne ruke, a ovo vrijedi i za Belgiju.

Na upit nacionalnih liberalaca, državni tajnik Kühlmann je odgovorio, da članak u «Münchener Neueste Nachrichten» o pitanju Belgije potječe je-

dine iz redakcije lista, te da stoga državna uprava ne preuzimlje za tako što nikakve odgovornosti; Wolff Bureau je taj članak nastorio bez znanja državnog kancelara ili drugih glavnih državnih vlasti.

Metěž u Rusiji.

Demokratske konferencije cijele Rusije u Petrogradu.

PETROGRAD, 28. (Reuter). U demokratskoj konferenciji cijele Rusije u Petrogradu učestvuje 1200 odaslanka iz svih krajeva zemlje. Gradsko kazalište, u kojemu se drže skupštine, postavljeno je crvenom bojom. Članovi vlade bili su na otvaranju konferencije; oni su sjedali u carskoj loži. Dosljice izbora Kerenskij je obrazložio svoje postupanje prema Kornilovu.

Ruski ministar izvanjskih posala dao ostavku.

PETROGRAD, 28. (Reuter). Ministar izvanjskih posala Tereščenko dao je ostavku. Sada ministarstvo se sastoji jedino od socijalista.

Pobune u Italiji.

LUGANO, 28. Za Messinu i Reggio di Calabria proglašeno je ratno stanje.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Bollettino dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 28. Si comunica ufficialmente: «28. settembre 1917.

Teatro della guerra italiano:

Sul fronte tirolese qua e là attività combattiva intensificata.

Del resto nessun particolare avvenimento in alcun luogo.

Il capo dello stato maggiore generale.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 28. Il Wolff-Bureau comunica: Grande quartiere generale, 28 settembre 1917.

Teatro della guerra occidentale:

Fronte d'eserciti del principe ereditario di Baviera Rupprecht.

Sul campo di battaglia delle Fiandre la lotta a fuoco si è nuovamente intensificata dal mezzogiorno in poi. Alla sera un fuoco a stamburate ha battuto il terreno ad est di Upern. Ivi gli Inglesi procedettero a forti attacchi parziali. A nord-est di Frezenberg e sulla strada che conduce a Menin il nemico venne ributtato su entrambi i campi d'attacco. Sulla strada Upern-Passchendale il nemico occupa ancora alcuni crateri della nostra linea frontale.

Fronte del principe ereditario di Germania.

A nord dell'Aisne e nella Sciampagna, cattive condizioni di visibilità e piogge torrenziali, contennero durante tutta la giornata l'attività combattiva, che alla sera si è ravvivata.

Teatro della guerra orientale.

Soltanto in pochi settori fra il mare Baltico e il Mar Nero l'attività dell'artiglieria salì da ambo le parti oltre la misura ordinaria.

Fronte macedone.

Scaramucce di ricognizione nella valle dello Skumbi e della Struma. Fuoco più vigoroso soltanto nel bacino di Monastir ed a sud-ovest del lago di Doiran.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

Le dimissioni del ministro russo degli Esteri.

DIETROBURGO, 28. (Reuter). Il ministro degli Esteri Tereschtschenko ha dato le dimissioni. Il ministero è ora costituito completamente da socialisti.

La situazione in Italia.

LUGANO, 28. A Messina e Reggio di Calabria venne proclamata la legge marziale.

D. KASANDRUC odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

JAVNE ZAHVALE.

Izrazujem svoju duboku zahvalnost c. k. Austrijskoj Vojničkoj Zakladi za udovice i siročad (Odio: Ratno osiguranje) koja mi je najvećom pospješenošću isplatila ratnu osigurninu od K 1000 (tisuću) iza smrti moga pokojnog muža Alekse.

Ceranje, 28 jula 1917.

Pera Čubrilo ud. pok. Alekse.

Dužnost mi je, da javno zahvalim c. k. Austrijskoj Vojničkoj Zakladi za udovice i siročad (Odio: Ratno osiguranje) koja mi je isplatila iznos od K 1000 (hiljadu) u ime osigurnine preminulog mi sina Nikole.

Lumbarda, 12 augusta 1917.

Mara Milina.

C. k. Austrijskoj Vojničkoj Zakladi za udovice i siročad (Odio: Ratno osiguranje) koja mi je isplatila iznos od K 1000 (hiljadu) u ime osigurnine preminulog mi sina Nikole.

Kaštel-Gomilica, 23 kolovoza 1917.

Luka Rokov.

Zahvaljujem ovim javno c. k. Austrijskoj Vojničkoj Zakladi za udovice i siročad (Odio: Ratno osiguranje), što mi je preko svoje poslovnice u Kotoru isplatila K 1000 na podmiru police ratnog osiguranja, kojom je bio osiguran pokojni moj Giljača.

Lješević-Grbalj, Kotor, 22 augusta 1917.

Gjuro Giljača.

Za „Crveni Križ“ - Pro „Croce Rossa“.

Komiža, općinski upravitelj, kao čist prihod iz rasprodane ribe među pučanstvom Dolja Komskog na 17/7 1917 K 26.25.

Novigrad, odbor Crvenog Križa, prinos gosp. Ante Oštrić K 500.

Vrtnik, župnik Don Vicko Bojanić sakupio pri objedu prirerjenom na Mali Uskrs od gosp. Petra Bojanića na počast uspomene što je nosio sv. Dnepelo u noći velikog četvrtka u obredu okolo obližnjih sela, kr. 50.

Split, kotarski sud, pomirbeni iznos utjeran od Bašić Mare iz Solina u kaznenoj parnici kr. 100.

Biograd, općinski opskrbeni odbor, prigodom mladog ljeta kr. 200.

Budva, c. k. izloženi politički povjerenik, sakupljeno prigodom izdavanja propusnica kroz vrijeme od 15/XII. 1916 do 29/I. 1917 kr. 80.55.

Omiš, kanonik žime Vulić (za Crveni Križ 1/3 od kr. 50) = kr. 20.

Srinjine, Vlahušić Ivan p. Ivana kr. 25.
Milna, Poljak Stjepan, financijski nadzračar kr. 25.

Dicmo, Stojanac Luka, mješte vijenca na odar pokojn. Dr. Lujza Mazzi kr. 30.

Turanj, župnik don Frane Šoša na uspomenu pok. Novake Ante c. k. demanijalnog nadupravitelja kr. 2.

Budva, c. k. izloženi politički povjerenik, sakupljeno prigodom izdavanja propusnica kroz vrijeme od 23/L do 28/IV 1917 kr. 65.90.

Novalj, Smojver Mate p. Ivana, za lovačtu taksu kr. 25.

Zadar, Krasovac Ivo, upravitelj podr. jadranske banke, da počasti uspomenu pok. Gijura Matavulja, veletršca iz Sibenika kr. 5.

Milna, općina, sakupljeno kr. 1.248.98.

Split, kotarski sud, pomirbeni iznos utjeran u kaznenoj parnici pod posl. br. U-V-1175/16 uslijed privatne tužbe 100.

Budva, uprava kontrolnog kotara financijske straže sakupljeno između osoblja fin. straže za Crveni Križ i za siročad palih ratnika, kr. 20; polovica za Crveni Križ kr. 10.

Hvar, obilazni učitelj poljodjelstva Hraste Mate sakupio od raznih stranaka prigodom ispuštanja uredovnih posvjedočenja za poljske radnje kr. 30.

Budva, c. k. uprava kontrol. kotara financijske straže sakupljeno između osoblja za Crveni Križ i za siročad palih ratnika kr. 9 (1/2 za Crveni Križ) = kr. 4.50.

Supetar, Zlatar don Petar, sakupljeno između obitelji koje primaju vojničku pripomoć kr. 485.

Imotski, c. k. viši nadzornik režije duhana Brantsch Frano sakupio kr. 50, dopriniješe: Brantsch Frano, Imotski kr. 15; Jakić Ivan Petrov, Runović kr. 8; Bakavić Iko kr. 4.80; Bitanga Vladimir kr. 3.80; Bitanga Andrija Ivanov kr. 3.20; po kr. 3: Tonković-Lapin Mate i Lončar Mate p. Marijana iz Podbabja — po kr. 2: Jakić Mate Ivanov, Jakić Josip Mijin, iz Runovića i Zeman Jaroslav, Imotski; Tucak Marijan Ivanov, Runović kr. 1.20 — po kr. 1: Lešina Marijan p. Mije i Karoglav Ante Petrov, iz Runovića.

Makarska, uprava kontrolnog kotara financijske straže sakupljeno za Crveni Križ i za siročad ratnika kr. 111, polovica za Crveni Križ kr. 55.50, dopriniješe: Boban Miho, nadpovjerenik kr. 5, naslovni nadpreglednik Biluš Antun 1.50 — po kr. 2: nadstraž. Stančin Petar, Jurela Tomo, stražari Filipović Lovro, Morić Jakov, Večernik Vjekoslav i

Kanzija Savin — po kr. 1.50: nadstražari Batina Petar, Brkanović Antun, Bojarić Luka, Svaline Juraj, Stazić Juraj, Davić Dujam, Babić Mate, Baialo Josip, Lončić Ernest, stražari Kljaković Simun, Skerica Marin, Marušić Silvestar, Križanac Franjo, Velić Duje, Jurić Simun, Bačić Nikola, Ricov Antun, Ribčić Božo, Relić Andrija, i zičan Ivan, te preglednici: Gabričević Nikola, Brzić Mate — po kr. 1; nadstražar Balarin Ivan, preglednik Grčić Ivan, te stražari Romac Ivan i Anarić Antun.

Muš, odbor Crvenoga Križa sakupljeno u godini 1914: kr. 914.74, darovaše: Smolčić Ivan p. Frane kr. 1, Đurišić-Jelinić Jakov kr. 1, Tokić Jure p. Ivana 1, Crkvinarstvo «Male Gospe» 10, Džakula Don Mate župnik 10, Milošević Marija supruža Tome 2, Katić Mate p. Ivana 5, Antun Fragić obrtnik 4, Ratković Jure p. Ivana 4, Delić Lucija ud. p. Mate 2, Bašić Ivica ž. Nikole 1, Spar Filip p. Bože 1, Spar Mijo p. Jakova 1, Didić Filip p. Ilije obrtnik 10, Delić Mara ž. Jokina 2, Delić Nikola p. Mate 1, Pezo Mate oruž.-vogja 5, Bura Nikola 10, Zorec Dr. Dragutin opć. upravitelj 40, Zorec Slavka gospogja gorepomenutog 10.

(Sljedi).

„BLANKA“ Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun. Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 dkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA -- Zadar.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

Jadranska banka
podružnica Split

počam od

1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjižicama

3 3/4 kamata.

Ratni invalid traži se za privremenog uzničkog nadziretela kod č. k. zemaljskog suda u Zadru. Uvjeti: da je po zanatu knjigoveža, plata 2.80 Kr. na dan i 25 Kr. na mjesec ratnog doplatka i odijelo po propisu. — Obratiti se na pokrajinsko povjerenstvo za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Ratni invalidi traže se za orkestar gradskog kazališta u Varaždinu, i to: I. violinistu, I. violistu, I. čelistu, I. flautistu, I. oboistu, I. fagotistu i I. i II. cornetistu. — Uz ovu zašluzbu mogli bi biti namješteni kao pisari, poslužnici ili što slična. Prijave: Pokr. dalm. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

Ratni invalid se traži za općinskog radara u općini u Obrovcu, koji će vršiti i službu ovrhovoditelja. Uvjeti: sposoban za hodanje, poznavanje hrvatskog jezika u govoru i u pismu. *Beriva*: 960 kr. na godinu, 100 kr. za službeno odijelo i oko 1000 kr. kao ovrhovoditelj općinskih nameta. Prijave do konca srpnja: Dalm. pokr. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Ratni invalid se traži kao nadglednik za imanje kod Knina. Prednost imaju praktični vinogradari i oženjeni. Ima stan u naravi, a platu po pogodbi. Prijave: Dalm. pokr. povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Ratni invalid Ratni invalid traže se za trgovačkog pomoćnika i vrtlara u Gružu (kod Dubrovnika). Uvjeti: za trgovačkog pomoćnika: poznavanje hrvatskog i njemačkog jezika, oženjen, dobra ponašanja i osobita povjerenja, a za vrtlara: uz dobro ponašanje da je vješt u svojoj struci. Zahtjevi plate i ponude „Pokrajinsko povjerenstvo za skrb oko ratnih invalida“ u Zadru.

NAKLADA DOPISNICA
Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nuga: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 5 do 15 h. — Škotskih potrepština osobito Zadačnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 20—25 h. — Felipost 1000 komada Kr. 5—6. — Cigaretnog papira: «Riz Abadić» I. 60/100 Kr. 10.50, II. 100/100 Kr. 8.50. «Austria» 100/80 Kr. 4.50. «Samum» II. 120/80 Kr. 8.80. — Fotografskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Emaliranih tablica za groblje sa i bez fotografije

za dućane i za urede.

Električna Baterija Kr. 1.40 komplet Kr. 3.90. Disači stroj «Meteor» Kr. 480 takogjer hrv. pismom. Pečata od gume i mjedi.

Novosti! Slika N. V. Cara **KARLA I.** u bojama, veličina 73x50, Kruna 3.50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Spaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 7, 8, 9, sa gvozdenom žicom 3 m/m kg. K. 7.80.

POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20. Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. Credito Mobiliare Aust. 1858, Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. Lotti Turchi 1870 da f.chi 400. Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8. Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con incasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Šode kauštike
u bačvama od okolo 400 kg. prodaje uz najniže dnevne cijene tvrdka

Marcello Pattiera
Zadar
Brzjavci: PATTIERA - Zadar.

Oglas.
Općinska štedionica u Benkovcu ukamaćuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK Poveljeni trgovačko-pomorski mešetar.

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osjeguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrtke Michele Truden, Trst. — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrtke Miho Sez, Dubrovnik. — Preuzimlje narudžbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Kupuje prazne vreće i plaća najvišom cijenom.